

CHỦ ĐỀ 4: CHƯƠNG IV: QUAN HỆ QUỐC TẾ TỪ NĂM 1945 ĐẾN NAY

Tiết 13, Bài 11

TRẬT TỰ THẾ GIỚI SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ HAI

A. HƯỚNG DẪN HỌC TẬP

1. Sự hình thành trật tự thế giới mới

- HS đọc SGK mục 1 và trả lời các câu hỏi:

? Trật tự thế giới mới được hình thành như thế nào sau Chiến tranh thế giới thứ hai? Quan sát hình 22 SGK, tìm hiểu về các nhân vật Séc-sin, Ru-dơ-ven, Xta-lin.

2. Sự thành lập Liên hợp quốc

- HS đọc SGK mục 2. Và trả lời các câu hỏi

? Trình bày sự hình thành, mục đích và vai trò của tổ chức Liên hợp quốc ?

? Trình bày vai trò của tổ chức Liên hợp quốc. Quan sát hình 23 nêu nhận xét về vai trò của Liên hợp quốc đối với việc giải quyết một số vấn đề mang tính quốc tế hiện nay ?

3. Chiến tranh lạnh

- HS đọc SGK mục 3 và trả lời các câu hỏi:

+ Chiến tranh lạnh là gì?

+ Biểu hiện của chiến tranh lạnh?

+ Hậu quả để lại của chiến tranh lạnh ?

+ Đánh giá tác động của chiến tranh lạnh đối với thế giới?

4. Thế giới sau Chiến tranh lạnh

- HS đọc SGK mục 4, trả lời câu hỏi

Trình bày đặc điểm trong quan hệ quốc tế sau Chiến tranh lạnh.

B. NỘI DUNG BÀI GHI

1. Sự hình thành trật tự thế giới mới

- Từ ngày 4 đến ngày 11 - 2 - 1945, nguyên thủ của ba cường quốc là Liên Xô, Mỹ và Anh có cuộc gặp gỡ tại I-an-ta và thông qua những quyết định quan trọng về phân chia khu vực ảnh hưởng ở châu Âu và châu Á giữa hai cường quốc Liên Xô và Mỹ.

- Trật tự thế giới mới hình thành: Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.

2. Sự thành lập Liên hợp quốc

- Thành lập vào tháng 10 - 1945.

- Mục đích: nhằm duy trì hoà bình an ninh thế giới, phát triển mối quan hệ hữu nghị giữa các quốc gia dân tộc, thực hiện sự hợp tác quốc tế về kinh tế, văn hoá, xã hội...

- Vai trò: Duy trì hoà bình, an ninh thế giới, đấu tranh xoá bỏ chủ nghĩa thực dân và chủ nghĩa phân biệt chủng tộc, giúp đỡ các nước phát triển kinh tế, xã hội,...

- Việt Nam gia nhập Liên hợp quốc từ tháng 9 - 1977 và là thành viên thứ 149.

3. Chiến tranh lạnh

- Chiến tranh lạnh là chính sách thù địch của Mỹ và các nước đế quốc trong quan hệ với Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa.

- Biểu hiện: Mĩ và các nước đế quốc ráo riết chạy đua vũ trang, thành lập các khối và căn cứ quân sự, tiến hành các cuộc chiến tranh cục bộ.
- Hậu quả: thế giới luôn căng thẳng, chi phí tốn kém cho chạy đua vũ trang và chiến tranh xâm lược,...

4. Thế giới sau Chiến tranh lạnh

- Xu hướng hoà hoãn và hoà dịu trong quan hệ quốc tế.
  - Một trật tự thế giới mới đang hình thành và ngày càng theo chiều hướng đa cực, đa trung tâm.
  - Dưới tác động của cách mạng khoa học – công nghệ, hầu hết các nước đều điều chỉnh chiến lược phát triển, lấy kinh tế làm trọng điểm.
  - Nhưng ở nhiều khu vực (như châu Phi, Trung Á,...) lại xảy ra các cuộc xung đột, nội chiến đẫm máu với những hậu quả nghiêm trọng.
- Xu thế chung của thế giới ngày nay là hoà bình ổn định và hợp tác phát triển.

C. LUYỆN TẬP VÀ CŨNG CỐ KIẾN THỨC

Em hãy Lập bảng thống kê việc phân chia khu vực ảnh hưởng của Hội nghị I-an-ta giữa hai cường quốc Liên Xô và Mĩ theo yêu cầu sau:

Khu vực	Ảnh hưởng của Liên Xô	Ảnh hưởng của Mĩ và các nước phương Tây
Châu Âu		
Châu Á		

? 2. Những quyết định của Hội nghị Ianta đã ảnh hưởng như thế nào đến mối quan hệ quốc tế từ sau Chiến tranh thế giới thứ hai đến nay?

3. Hãy cho biết thời cơ và thách thức của Việt Nam trước những biến đổi của tình hình thế giới sau "Chiến tranh lạnh".

Gợi ý sản phẩm

Lập bảng thống kê việc phân chia khu vực ảnh hưởng của Hội nghị I-an-ta giữa hai cường quốc Liên Xô và Mĩ:

Khu vực	Ảnh hưởng của Liên Xô	Ảnh hưởng của Mĩ và các nước phương Tây
Châu Âu	Liên Xô chiếm đóng và kiểm soát vùng Đông nước Đức và phía Đông châu Âu (Đông Âu).	Vùng Tây nước Đức và Tây Âu thuộc phạm vi ảnh hưởng của Mĩ và Anh.
Châu Á	Duy trì nguyên trạng Mông Cổ trả lại cho Liên Xô phía nam đảo Xa-kha-lin...	Các vùng còn lại của châu Á vẫn thuộc phạm vi ảnh hưởng của các nước phương Tây.

Những quyết định của Hội nghị I-an-ta đã ảnh hưởng đến mối quan hệ quốc tế sau Chiến tranh thế giới thứ hai đến nay như sau:

+ Toàn bộ những quyết định của Hội nghị I-an-ta cùng những thoả thuận sau đó của ba cường quốc đã trở thành khuôn khổ của trật tự thế giới mới – trật tự hai cực I-an-ta.

+ Với việc hình thành trật tự hai cực I-an-ta thế giới đã phân chia thành hai phe TBCN và XHCN với đối lập nhau về hệ tư tưởng, chế độ xã hội, kinh tế, chính sách đối ngoại.

+ Cùng với việc hình thành trật tự hai cực I-an-ta đã dẫn đến cuộc “Chiến tranh lạnh” từ sau Chiến tranh thế giới thứ hai giữa Mĩ và Liên Xô đến cuối những năm 80 của thế kỉ XX.

+ Quan hệ quốc tế từ sau khi hình thành trật tự hai cực I-an-ta đến khi Liên Xô tan rã đều bị chi phối bởi những vấn đề liên quan đến Trật tự hai cực I-an-ta.

– Thời cơ và thách thức của Việt Nam trước những biến đổi của tình hình thế giới sau "Chiến tranh lạnh":

+ Cơ hội: Việt Nam có thể tận dụng thành tựu khoa học – kĩ thuật để phát triển kinh tế; tận dụng xu thế toàn cầu hóa để tăng cường hợp tác với các nước; là cơ hội để Việt Nam vươn ra hội nhập với khu vực và thế giới bên ngoài.

+ Thách thức: Nếu không tận dụng cơ hội phát triển sẽ bị tụt hậu; hội nhập sẽ dễ hoà tan, đánh mất bản sắc dân tộc.

D. HOẠT ĐỘNG TÌM TÒI MỞ RỘNG, VẬN DỤNG

? Nêu những việc làm của Liên hợp quốc giúp đỡ Việt Nam mà em biết.

? Kể tên các cuộc chiến tranh do Mĩ gây ra để đàn áp cuộc đấu tranh giành và bảo vệ độc lập của các dân tộc trong thời kì "Chiến tranh lạnh".

Gợi ý sản phẩm

– Những việc làm của Liên hợp quốc giúp đỡ Việt Nam:

Liên hợp quốc đã có nhiều việc làm thiết thực để giúp đỡ nhân dân Việt Nam trên nhiều mặt: kinh tế, giáo dục, văn hoá, môi trường, nhân đạo, y tế,... thông *qua* các tổ chức của Liên hợp quốc có mặt ở Việt Nam: FAO (Tổ chức nông — lương thực), UNICEF (Quỹ nhi đồng Liên hợp quốc),...

– Kể tên các cuộc chiến tranh do Mĩ gây ra để đàn áp cuộc đấu tranh giành và bảo vệ độc lập của các dân tộc trong thời kì "Chiến tranh lạnh": chiến tranh xâm lược Việt Nam, dính líu vào cuộc chiến tranh ở Trung Đông,...

E. DẶN DÒ

- Học bài cũ, chuẩn bị bài mới: Bài 12: Những thành tựu của cuộc CM KH-KT.

Trả lời câu hỏi: theo sách giáo khoa